

ju.remissvar@regeringskansliet.se
anna.uppfeldt@regeringskansliet.se
marika.kurlberg@regeringskansliet.se
anna.ax@regeringskansliet.se

Yttrande avseende promemorian Bättre skydd för tekniska företagshemligheter (Ds 2020:26)(Ju2020/04525/L1)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi arbetar med att möjliggöra nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant för att stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design- och varumärke.

PRV vill öka kunskapen om, och förståelsen för, värdet av immateriella tillgångar, inklusive upphovsrätt. Vi vill få företagare, kreatörer och innovatörer att hantera dem på bästa sätt för att förbättra sin verksamhet, lönsamhet och tillväxt på ett hållbart sätt.

Patent- och registreringsverket (PRV) har getts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerad promemoria.

Sammanfattning av PRV:S ståndpunkter

1. PRV tillstyrker lagförslaget.
2. PRV hade önskat att lagförslaget även skulle ha inkluderat andra företagshemligheter än de av teknisk natur. PRV anser att de skäl som talar för att utöka det straffbara området till samtliga företagshemligheter klart omfattas av de principer som framgår av promemorian som krav för att införa straffsanktioner. Därigenom skulle också vissa potentiella tolkningsproblem med vad som anses utgöra företagshemligheter av ”teknisk natur” undvikas.

3. PRV efterfrågar i det framtida lagstiftningsarbetet ett problematiserande om och förtydligande av hur eventuella konkurrenssituationer mellan överlappande brottstyper ska hanteras.

4. Avseende de föreslagna lagändringarna om beslag och hemliga tvångsmedel så efterfrågar PRV ett förtydligande av vilka ageranden som aktualiseras som inte redan täcks av misstanke om de brott mot rikets säkerhet som redan är angivna.

1. PRV är positivt till förbättring av skyddet för företagshemligheter och tillstyrker förslaget.

PRV välkomnar promemorians förslag om att skydda företagshemligheter av teknisk natur. I FHL finns idag det som skulle kunna beskrivas som en lucka i lagstiftningen som kom till uttryck i det s.k. Ericsson-målet (Svea hovrättsdom den 20 oktober 2003 i mål nr B 5221-03). Luckan består av att personer som har lovlig tillgång till företagshemligheter inte kan straffas för att utnyttja eller röja dessa. Genom lagförslaget ser denna brist ut att lösas avseende företagshemligheter av teknisk natur.

PRV delar också promemorians syn (s 55 ff) att det är av vikt för innovationssystemet att ett starkt rättsligt skydd finns för företagshemligheter av teknisk natur. Det är av stor vikt för innovativa företag att företagshemligheter av teknisk natur har ett starkt skydd eftersom tekniska innovationer kan skyddas genom patent endast om en uppfinning är ny (och har s.k. uppfinningshöjd) enligt 2 § patentlagen (jfr promemorian s. 57). Visserligen kan patent erhållas vid ”uppenbart missbruk” (2 § 5 st p 1 PL) men då gäller en sexmånadersfrist samt betydande bevissvårigheter för sökanden.

2. PRV hade önskat att även andra företagshemligheter än de av teknisk natur skulle omfattas av lagändringen.

Eftersom lagförslaget är begränsat till företagshemligheter av teknisk natur, vill PRV framföra att myndigheten hade önskat att även andra företagshemligheter hade kunnat skyddas på liknande sätt. Så sker också i flera närliggande länder (Norge, Finland, Danmark och Tyskland) och det finns goda skäl för att införa liknande skydd i Sverige, för att uppnå liknande reglering samt förenkla och stärka svenska företags konkurrenskraft på den internationella marknaden.

Frågan om att utöka skyddet av företagshemligheter har utretts vid flera tillfällen och förslag på ytterligare kriminalisering har stött på kritik (som delvis sammanfattas i promemorian s. 37-39). PRV tolkar promemorian så att argumenten mot att kriminalisera utnyttjande och röjande av andra företagshemligheter än de av teknisk natur, synes vila på en uppfattning att dessa företagshemligheter inte anses vara lika värdefulla som de av teknisk natur samt en försiktighetsprincip baserat på yttrandefrihetsaspekter och att skydda arbetstagare mot onödiga risker för straffrättsliga sanktioner.

PRV anser att övriga former av företagshemligheter ofta är mycket värdefulla och de kan vara skapade till följd stora investeringar såväl administrativa, strategiska som kommersiella för att uppnå konkurrensfördelar. Skadan om dessa utnyttjas eller röjs kan vara omfattande. "Kundlistor" torde vara de vanligaste angreppen på företagshemligheter och dessa kan ha mycket höga framställningskostnader (Se t.ex. AD nr 12 från 2017). Dels när det gäller värdet och den obehöriga konkurrensfördelen för den angripande aktören, dels de framställningskostnader denne slipper. Dessutom är den skada det kan vålla den skadelidande aktören betydande och riskerar att medföra negativa incitament att investera i innovativ verksamhet. Andra företagshemligheter kan också vara mycket betydelsefulla som t.ex. information angående viktiga beslut, strategier, affärsplaner, nya koncept (koncept har även svagt eller inget skydd enligt övrig immaterialrättslagstiftning) m.m. eftersom det bl.a. kan vara avgörande i konkurrensperspektiv att vara först på en marknad. Att affärsplaner kan vara värdefulla framhålls också i promemorian i ett annat avsnitt om att straffbarheten inte ska ha någon fast bortre tidsgräns (jfr diskussionen angående NJA 1999 s. 496 i promemorian s. 76). De ovanstående exemplen faller emellertid dessvärre utanför den föreslagna lagändringen.

Angående yttrandefrihetsinvändningarna mot straffbarhet så finns redan balansen mellan skydd av företagshemligheter och yttrandefrihet tillgodosedda i definitionen av företagshemlighet i 1 § 2 st. FHL samt vilka åtgärder som betraktas vara obehöriga angrepp i 2 § 2 st. FHL. De exempel som tas upp i promemorian som innebär röjande av vad som närmast skulle kunna benämnas "omoraliska" företagshemligheter skulle mycket väl kunna falla utanför det som ens anses vara en företagshemlighet eller vad som anses utgöra ett obehörigt angrepp på företagshemligheten (jfr tvättmedelsexemplet i

promemorian s 36 f.). Dessa former av ”omoraliska” företagshemligheter är enligt PRV perifera och således inte representativa. De värdefulla företagshemligheterna som exemplifierats ovan är inte av detta slag. De skäl som baseras på yttrandefrihet för att begränsa straffbarheten för nyttjande och röjande av skyddsvärda företagshemligheter, saknar enligt PRV därmed tyngd.

Att inte i onödan utsätta arbetstagare för risk för straff är en god utgångspunkt, men mot bakgrund av att värdet på de företagshemligheter som illojalt kan röjas eller nyttjas är så hög så talar starka skäl för att skadeståndssanktionen (7 § FHL) inte räcker till. Skadeståndssanktionen kan också ofta i praktiken anses vara ett svagt skydd för det drabbade företaget eftersom skadevällande personer ofta inte kan ersätta den omfattande skada de åsamkar det angripna företaget.

Ett problem med att endast införa det straffbara området till nyttjande och röjande av företagshemligheter av teknisk natur är att det kommer att uppstå tolkningsproblem med vad som anses utgöra ”teknisk natur”. Att begreppet är detsamma som i konkurrenslagen är visserligen konsekvent, men är fortfarande otydligt. Det finns idag ett antal innovativa tekniska lösningar inom t.ex. fintech som avser optimering av ekonomiska system vars lösningar (varor/tjänster) hamnar i gränslandet mellan produktion/framställning och information om affärsmässiga förhållanden (jfr promemorian s. 60). Hela näringslivet genomgår digitaliseringsprocesser och gränsdragningsproblematiken torde bli vanligare framöver. Detta problem undviks om samtliga företagshemligheter skulle omfattas av lagändringen. Om endast företagshemligheter av teknisk natur ska omfattas av framtida lagstiftning så bör definitionen problematiseras och förtydligas i det framtida lagstiftningsarbetet.

Sammanfattningsvis i denna del anser PRV att de skäl som talar för att utöka det straffbara området till samtliga företagshemligheter klart omfattas av de principer som framgår av promemorian som krav för att införa straff (promemorian s. 41).

Att PRV hade önskat att även övriga företagshemligheter skulle ha fått samma skydd som företagshemligheter av teknisk natur medför inte att PRV avstyrker promemorians förslag. Den lagändring som nu

föreslås är så viktig att lagförslaget bör genomföras trots ovanstående invändningar.

3. 27 a § FHL och behov av förtydligande av konkurrenssituationer mot viss annan brottslighet

Stadgandet reglerar situationer när gärningar är belagda med strängare straff i BrB. PRV önskar att det i framtida lagstiftningsarbete klargörs vilka brott som anses närliggande reglerna om företagshemligheter som kan komma ifråga utöver stadgandena om t.ex. grovt spioneri (jfr Ericsson-målet). Det bör samtidigt klargöras hur konkurrensfrågor bör avgöras avseende straffstadganden som har samma nivå på sanktioner.

Olovligt förfogande, olovligt brukande och trolöshet mot huvudman

NJA 2001 s 632 avser en person som i sitt arbete haft tillgång till ett kundregister som denne kopierat. Avseende olovligt förfogande (BrB 10:4 och olovligt brukande (BrB 10:7) framgår följande:

”Med annans rätt i straffbestämmelsen om olovligt förfogande avses emellertid ägande- eller säkerhetsrätt och bestämmelsen tar inte sikte på intrång i ensamrätt till immateriell egendom. Något olovligt förfogande i BrB:s mening har därför inte förekommit.”

”Gärningsbeskrivningen är inte utformad så att den kan anses omfatta olovligt brukande enligt 10 kap. 7 § BrB.”

Domen är mycket kortfattad i denna del och lämnar en del utrymme för frågor avseende om användandet av utrustning som företaget har besittning av skulle kunna aktualisera olovligt förfogande. Frågan är således om en annan gärningsbeskrivning hade kunnat aktualisera dessa brott. Brottet olovligt brukande tar sikte på ”annans sak” (fysisk egendom), vilket talar för ett snävare begrepp än lös egendom. Enligt Juno-kommentaren till stadgandet anges dock utan angivande av stöd:

”Brukande av annans dataanläggning, t.ex. genom s.k. hacking, faller under bestämmelsen liksom olovligt användande av telefon.”

Även brottet trolöshet mot huvudman (BrB 10:5) skulle eventuellt kunna aktualiseras.

I och med att både nyttjande och röjande av företagshemligheter av teknisk natur nu föreslås införas som nya brott så kan denna

problematik åter bli intressant. PRV efterfrågar därmed ett förtydligande avseende denna konkurrensproblematik som framförallt blir aktuell avseende grövre brott enligt BrB när brottet inte anses utgöra grovt brott enligt FHL 26 a §.

Givande och tagande av muta m.m.

Sidan 68 i promemorian tar upp ett exempel på att komma åt information otillbörligt kan vara att värva en intern informatör. Därmed skulle även reglerna i BrB 10:5 a-e (möjligen förutom BrB 10:5 d) om givande och tagande av muta m.m. kunna aktualiseras. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör det redogöras för om de aktuella reglerna är parallellt tillämpliga och hur eventuella konkurrenssituationer bör hanteras. De föreslagna sanktionerna för brott enligt normalgraden är likvärdiga.

4. Beslag och hemliga tvångsmedel

De förändringar om utökade tvångsmedel som föreslås hänför sig till ingripande åtgärder som handlar om grövre brott och avser företagshemligheter av teknisk natur när det på olika sätt finns skäl att anta att misstänkt brott utövas eller sker på uppdrag av främmande makt. PRV önskar i denna del ett förtydligande om vilka situationer som avses som inte redan täcks av de brott mot rikets säkerhet som redan räknas upp.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck efter föredragning av Mats Nordenborg, senior jurist. Vid ärendets slutliga beredning har även deltagit Magnus Ahlgren, chefsjurist.

Peter Strömbäck

Mats Nordenborg